



TOIMINTASUUNNITELMA 2022-2023

SOTKAMON LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA -MALLI

“Hyvinvointi edellä huomiseen lasten ja nuorten oikeuksia toteuttaen”

Sotkamon Kunta

Markkinatie 1, 88600 Sotkamo - Finland | Tel. +358 8 615 5811 | kirjaamo@sotkamo.fi

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto
2. Visio
3. Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
4. Toimintasuunnitelman hyväksyttäminen ja siitä tiedottaminen
5. Toimintasuunnitelman seuranta ja arviointi

1. Johdanto

Sotkamon Kunta

Markkinatie 1, 88600 Sotkamo - Finland | Tel. +358 8 615 5811 | kirjaamo@sotkamo.fi

Lapsiystävällinen kunta -malli on UNICEFin väline, jonka avulla kunnassa voidaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin jokaisen lapsen arjessa. Malli perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen. Lapsen oikeuksien sopimus on lain tasoisena voimassa Suomessa. Lapsen oikeus on aikuisen velvollisuus ja velvoittaa etenkin valtiota ja kuntia.

Sotkamon kunta on valittu keväällä 2021 UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin ensimmäisenä Kainuusta. Malli tukee kuntaa tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ratkaisuja kunnan hallinnossa ja lasten arjen palveluissa. Mallissa huomioidaan, että erityisesti heikoimmassa asemassa olevien lasten oikeudet toteutuvat.

Sotkamon Lapsiystävällinen kunta –mallin Toimintasuunnitelma pohjautuu vuonna 2021 tehtyyn nykytilan kartoitukseen. Toimintasuunnitelma sisältää Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön tavoitteet ja toimenpiteet sekä viestintä- ja perehdytysuunnitelmat. Toimintasuunnitelma tehdään aina seuraavan Lapsiystävällinen kunta -syklin mittaiseksi eli aluksi noin kahdeksi ja myöhemmin neljäksi vuodeksi.

Onnistumisen kannalta on keskeistä, että tavoitteet ja toimenpiteet mielletään koko kunnan yhteiseksi asiaksi. Kehitystyön ei tule olla vain yhden toimialan tai yhden ihmisen varassa.

2. Visio

Kuntamme Lapsiystävällisen kunta -koordinaatioryhmä on valinnut kunnan pitkän aikavälin visioksi lapsiystävällisyyden näkökulmasta:

“Hyvinvointi edellä huomiseen lasten ja nuorten oikeuksia toteuttaen”.

Visio perustuu nykytilankartoituksen tuloksiin ja on johdettu uuden kuntastrategian kärjestä “Hyvinvointi edellä huomiseen” ja Sotkamon kunnan arvosta “lapsiystävällisyys”.

3. Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit

Alkuvuodesta 2022 valmistuneen Nykytilan kartoituksen tulosten perusteella valittiin kuntamme viisi keskeisintä kehitysaluetta:

- 1) Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) käyttöönoton ja systemaattiseen toteuttamisen tueksi on kunnassa käytössä selkeät ohjeistukset. Lapsivaikutusten arviointia tekee yhdessä pätevien ammattilaisten joukko (indikaattoreihin perustuva, Lapsen etu –teeman mukainen tavoite),
- 2) Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia (indikaattoreihin perustuva, Lapsen oikeudet kunnan rakenteissa –teeman mukainen tavoite),

Sotkamon Kunta

3) Lapsen oikeudet (etenkin yhdenvertaisuus, osallisuus, lapsen edun harkinta, oikeus elämään ja kehittymiseen) sisältyvät lasten kannalta keskeisiin, koko kuntaa ohjaaviin asiakirjoihin, ohjelmiin ja suunnitelmiin (indikaattoreihin perustuva, Lapsen oikeudet kunnan rakenteissa –teeman mukainen tavoite),

4) Kunta huolehtii, että osallisuus toteutuu lasten jokapäiväisissä kasvuympäristöissä. Osallisuuden edistäminen on ohjaava toimintaperiaate lasten ja nuorten kanssa työskenteleville (Lasten näkemyksiin sekä indikaattoreihin perustuva, Osallisuus –teeman mukainen vapaasti valittu tavoite),

5) Lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen (Lasten näkemyksiin perustuva tavoite).

Valitun viiden kehitysalueelleen eli tavoitteen saavuttamiseksi tehtävät toimenpiteet ja niille asetetut mittarit on kuvattu **liitteessä 1**.

4. Toimintasuunnitelman hyväksyttäminen ja siitä tiedottaminen

Toimintasuunnitelma on valmisteltu kunnan koordinaatioryhmässä. Ennen valmistumista toimintasuunnitelmaan sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä on keskusteltu myös mm. nuorisovaltuustossa ja hyvinvointijaostossa. Valmis toimintasuunnitelma on hyväksytetty UNICEFilla xx.xx.2022.

Kunnan Lapsiystävällinen kunta -mallin oman viestintäsuunnitelman (**liite 2**) mukaisesti toimintasuunnitelman valmistumisesta on laadittu lehdistötiedote lähialueen lehdille, se on lähetetty kunnan keskeisille viranhaltijoille ja luottamushenkilöille sekä linkattu kunnan sosiaalisen median kanavien kautta. Toimintasuunnitelmaa on myös referoitu kuntakoordinaattorin blogissa.

5. Toimintasuunnitelman seuranta ja arviointi

Toimintasuunnitelmaa tarkastellaan jokaisessa koordinaatioryhmän tapaamisessa. Niissä arvioidaan, miten toimenpiteissä ja tavoitteiden saavuttamisessa on edetty. Vuosittaisissa seuranta- tai arviointitapaamisissa tarkastellaan tavoitteiden toteutumista yhdessä UNICEFin edustajien kanssa.

Toimintakauden päätteeksi tehdään uusi nykytilan kartoitus, jossa arvioidaan toimenpiteiden toteutumista, sen hetkistä tilannetta ja uusia tavoitteita seuraavalle toimintakaudelle.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	MITTARIT	LASTEN OSALLISUUS	AIKATAULU	VASTUUHENKILÖT
Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) käyttöönoton ja systemaattiseen toteuttamiseen tueksi on kunnassa käytössä selkeät ohjeistukset. Lapsivaikutusten arviointia tekee yhdessä pätevien ammattilaisten joukko.	järjestetään koulutusta lapsivaikutusten arvioinnista pilottihankkeen työryhmälle	koulutuksiin osallistuvien määrä/järjestetyt koulutukset	lapset eivät osallistu tähän toimenpiteeseen	VUOSI 2022	kunnan LYK- ja hyvinvointikoordinaattorit
	laaditaan ohje lapsivaikutusten arvioinnista Sotkamossa	ohje on hyväksytty (hyväksytetään kunnanhallituksessa ja viedään tiedoksi valtuustolle)	ohje lapsivaikutusten arvioinnista laaditaan yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa, perheitä ja lapsia kuullaan ennen käyttöönottoa	VUOSI 2022-2023	kunnan LYK- ja hyvinvointikoordinaattorit, kunnanjohtaja
	otetaan lapsivaikutusten arviointi käyttöön ja sitä tekee yhdessä pätevien ammattilaisten joukko	lapsivaikutusten arviointia tehdään hyväksytyin ohjeen mukaisesti	lapset ovat merkittävässä osassa ohjeen mukaisessa lapsivaikutusten arvioinnissa, ohjeen käyttöönotosta tiedotetaan kuntalaisia	VUOSI 2023	kunnan johtoryhmä
Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset	laaditaan perehdytysuunnitelma lapsen oikeuksiin	suunnitelma on laadittu	lapset eivät osallistuneet perehdytysuunnitelman laatimiseen	KEVÄT 2022	henkilöstöjohtaja yhdessä LYK-koordinaattorin kanssa

Sotkamon Kunta

sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia.	perehdytetään kunnan henkilöstö lapsen oikeuksiin	perehdytyksiin osallistuvien määrä (prosentteina)	lapset eivät osallistu perehdytykseen	SYKSY 2022	henkilöstöjohtaja yhdessä LYK-koordinaattorin kanssa
	järjestetään koulutusta lapsen oikeuksista luottamushenkilöstölle	koulutuksiin osallistuvien määrä (prosentteina)	lapset eivät osallistu koulutukseen	SYKSY 2022	henkilöstöjohtaja yhdessä LYK-koordinaattorin kanssa
	järjestetään koulutusta lapsen oikeuksista virastotalon viranhaltijoille sekä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen henkilöstölle	koulutuksiin osallistuvien määrä (prosentteina)	lapset eivät osallistu koulutukseen	SYKSY 2022	henkilöstöjohtaja yhdessä LYK-koordinaattorin ja hyvinvointikoordinaattorin kanssa
	järjestetään koulutusta lapsen oikeuksista muulle henkilöstölle ja 3.sektorin edustajille	koulutuksiin osallistuvien määrä (prosentteina)	lapset eivät osallistu koulutukseen	VUOSI 2023	henkilöstöjohtaja yhdessä LYK-koordinaattorin kanssa
	perehdytystä toteutetaan perehdytysuunnitelman mukaisesti	perehdytyksiin osallistuvien määrä	lapset osallistuvat perehdytyksen arviointiin	VUOSI 2023	henkilöstöjohtaja yhdessä LYK-koordinaattorin kanssa

Sotkamon Kunta

Lapsen oikeudet (etenkin yhdenvertaisuus, osallisuus, lapsen edun harkinta, oikeus elämään ja kehittymiseen) sisältyvät lasten kannalta keskeisiin, koko kuntaa ohjaaviin asiakirjoihin, ohjelmiin ja suunnitelmiin.	uudessa kuntastrategiassa huomioitu lapsen oikeudet	strategia on hyväksytty	nuorisovaltuustoa ja oppilaskunnan hallituksia kuultiin strategiatyön aikana	SYKSY 2021	kunnanjohtaja
	toimialaohjelmat päivitetty lasten oikeuksien näkökulmasta	suunnitelmat on hyväksytty	Sivistyksen toimialaohjelman laatimisessa oli nuorisovaltuusto mukana	VUOSI 2022	toimialajohtajat/ kunnan johtoryhmä/ kunnanjohtaja
	varhaiskasvatussuunnitelman päivitys lasten oikeuksien näkökulmasta	suunnitelman perusteet on hyväksytty	lapset eivät osallistuneet varhaiskasvatussuunnitelman päivitykseen	KEVÄT 2022	kasvatusjohtaja
	opetussuunnitelman päivitys lasten oikeuksien näkökulmasta	suunnitelma on hyväksytty	lapsia kuullaan oppilaskunnan hallitusten ja nuorisovaltuuston kautta paikallisen opetussuunnitelman päivityksen yhteydessä	lukuvuosi 2022–2023	kasvatusjohtaja
	hyvinvointisuunnitelman päivitys lasten oikeuksien näkökulmasta	suunnitelma on hyväksytty	nuorisovaltuustoa kuullaan hyvinvointisuunnitelman päivityksen yhteydessä	SYKSY 2022	hyvinvointikoordinaattori

Sotkamon Kunta

	oppilaitosten tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmien päivitys lasten oikeuksien näkökulmasta	suunnitelmat on hyväksytty	oppilaitosten oppilaskunnanhallitukset osallistuvat tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmien päivitykseen	SYKSY 2022	oppilaitosten johtajat
	viestintäsuunnitelman päivitys lasten oikeuksien näkökulmasta	suunnitelma on hyväksytty	lasten ja nuorten mielipidettä kysytään viestintäsuunnitelmaa päivitettäessä	VUOSI 2022	viestintäasiantuntija
	perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelman päivitys (yhteisöllinen oppilashuolto, kiusaamisen vastainen työ)	suunnitelma on hyväksytty	lapset eivät osallistu päivitykseen	VUOSI 2022	kasvatusjohtaja
	Kulttuuriopetussuunnitelman laatiminen ja lasten oikeuksien huomioiminen siinä	suunnitelma on hyväksytty	Lukiolaisia kuultiin suunnitelman laatimisen yhteydessä, arviointivaiheessa lapsia ja nuoria kuullaan	KEVÄT 2022	sivistysjohtaja
	pelastus-, turvallisuus- ja varautumissuunnitelmien päivitys ja lasten oikeuksien huomioiminen niissä	suunnitelmat on hyväksytty	lapset eivät osallistu päivitykseen	VUODET 2022-2023	toimialajohtajat/ kunnan johtoryhmä/ kunnanjohtaja

Sotkamon Kunta

Markkinatie 1, 88600 Sotkamo - Finland | Tel. +358 8 615 5811 | kirjaamo@sotkamo.fi

	tietosuoja koulussa ja tiedonsiirto eri viranomaisten välillä (kunnallinen ohjeistus salassapidosta ja tiedonsiirrosta)	suunnitelma on hyväksytty	lapset eivät osallistu ohjeistuksen laatimiseen	lakimuutoksen jälkeen	kasvatusjohtaja ja tietosuojavastaava
	tehostetun ja erityisen tuen päätöksen perusteena oleviin pedagogisiin arvioihin ja -selvityksiin lisätään selkeämmin osuus lapsen kuulemisesta häntä koskevassa asiassa	lapsen kuuleminen on osa pedagogista arviota ja -selvitystä	Lapsen kuuleminen otetaan entistä selkeämmin osaksi häntä koskevaa päätöksen tekoa ennen tehostetun tuen ja erityisen tuen päätöstä.	SYKSY 2022	oppimisen tukea koordinoiva rehtori
Kunta huolehtii, että osallisuus toteutuu lasten jokapäiväisissä kasvuympäristöissä. Osallisuuden edistäminen on ohjaava toimintaperiaate lasten ja nuorten	painopisteiden valinta sivistyksen toimialaohjelmaan ja sitä kautta lukuvuosi- ja toimikausisuunnitelmiin	lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä osallisuuden kehittäminen näkyvät toimialaohjelmissa ja sitä kautta lukuvuosi- ja toimikausisuunnitelmissa	lapset ovat itse olleet valitsemassa (nuorisovaltuusto) tätä toimenpidettä, nousi esille nykytilan kartoituksen yhteydessä	VUOSI 2022	sivistysjohtaja/kasvatusjohtaja

Sotkamon Kunta

kanssa työskenteleville.	lasten osallisuuden toteutumisen arviointi varhaiskasvatuksessa	opinnäytetyö on valmistunut ja tulosten arviointi on tehty	lapset osallistuvat arviointiin varhaiskasvatuksen piirissä oleville suunnattujen kyselyiden kautta	VUODET 2022-2023	kasvatusjohtaja/LYK-koordinaattori/opinnäytetyön tekijät
	koulujen lukuvuosisuunnitelmien laatiminen yhteistyössä oppilaiden kanssa	oppilaat osallistuneet lukuvuosisuunnitelmien laatimiseen	koulujen oppilaat pääsevät osalliseksi lukuvuosisuunnitelmien laadinnassa	SYKSY 2022	oppilaitosten johtajat
	oppilaskuntienhallitusten toiminnan vahvistaminen ja yhdenmukaistaminen → koulutetaan ohjaavia opettajia → laaditaan ohje oppilaskuntatyön tavoitteista ja toimintatavoista	koulutus on järjestetty ja ohje laadittu	lasten (nuorisovaltuusto) itse esiin nostama toimenpide, oppilaat ja opiskelijat osallistuvat ohjeen laatimiseen	Lukuvuosi 2022-2023	kasvatusjohtaja

Sotkamon Kunta

Lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen.	painopisteiden valinta sivistyksen toimialaohjelmaan ja sitä kautta lukuvuosi- ja toimikausisuunnitelmiin	lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaidot näkyvät toimialaohjelmissa ja sitä kautta lukuvuosi- ja toimikausisuunnitelmissa	lapset ovat olleet valitsemassa tätä toimenpidettä (nuorisovaltuusto)	VUOSI 2022	sivistysjohtaja/ kasvatusjohtaja
	sitouttavan kouluyhteisötyö -hankkeen koulukohtauttajan jalkautuminen kouluille	työ on aloitettu ja koulukohtauttaja on tuonut oman panoksensa koulujen tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen	lapset osallistuvat tunne- ja vuorovaikutusta kehittävään toimintaan ja arvioivat sitä yhdessä aikuisten kanssa → koulujen tunne- ja vuorovaikutustunnit	lukuvuosi 2022–2023	kasvatusjohtaja/ koulukohtauttaja
	hyvinvointikellon tekeminen ja käyttöönotto perusopetuksessa	hyvinvointikello on valmis ja se on otettu käyttöön	nuorisovaltuustoa kuullaan ennen käyttöönottoa	lukuvuosi 2022–2023	kasvatusjohtaja/ koulukohtauttaja
	nuorisotoimen toimenpide tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen	nuorisotoimen oma toimenpide uuden koordinaattorin johtamana	nuoret osallistetaan toimenpiteen valintaan, suunnitteluun ja toteutukseen	VUOSI 2023	nuorisotoimen koordinaattori

Sotkamon Kunta

Markkinatie 1, 88600 Sotkamo - Finland | Tel. +358 8 615 5811 | kirjaamo@sotkamo.fi

Sotkamon Kunta

Markkinatie 1, 88600 Sotkamo - Finland | Tel. +358 8 615 5811 | kirjaamo@sotkamo.fi